

Adroddiad i'r	Cabinet
Dyddiad y cyfarfod	16 Chwefror, 2021
Swyddog / Aelod Arweiniol	Cynghorydd Hugh Evans, Aelod Arweiniol Economi a Llywodraethu Corfforaethol / Graham Boase, Cyfarwyddwr Corfforaethol, Economi a'r Parth Cyhoeddus
Awdur yr adroddiad	James Evans, Aelod Arweiniol Mewnfuddsoddi a Thwf Uchel
Teitl	Rhaglen Trawsnewid Trefi Llywodraeth Cymru

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1 Mae'r adroddiad yn sôn am barhau i sicrhau buddsoddiad adfywio yn Sir Ddinbych drwy raglen Trawsnewid Trefi (TT) Llywodraeth Cymru, a elwid gynt yn rhaglen Buddsoddiad Adfywio wedi'i Dargedu.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1 I sicrhau bod gan yr Aelodau yr wybodaeth gefndir berthnasol ac er mwyn i'r argymhellion isod gael eu cymeradwyo fel y gall y Cyngor barhau i gael mynediad at adnoddau gan Lywodraeth Cymru, er mwyn adfywio rhannau penodol o'r sir.

3. Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1 Yn dilyn cymeradwyaeth wreiddiol gan y Cabinet ar 22 Mai 2018, bod yr aelodau yn cymeradwyo awdurdod dirprwyedig barhaus i'r Cyfarwyddwr Corfforaethol, Economi a'r Parth Cyhoeddus mewn ymgynghoriad ag Aelod Arweiniol yr Economi a Llywodraethu Corfforaethol, Pennaeth y Gyfraith, Adnoddau Dynol a Gwasanaethau Democrataidd a'r Pennaeth Cyllid (Swyddog Adran 151) ar gyfer blynyddoedd cyllido 2021-22 (Blwyddyn 4) a 2022-23 (Blwyddyn 5) i:
  1. wneud unrhyw geisiadau am gyllid sydd eu hangen er mwyn sicrhau adnoddau gan y rhaglen Trawsnewid Trefi tra bydd y rhaglen ar waith
  2. derbyn ac ymgymryd â gwariant ar brosiectau sy'n cael mynediad at gymorth rhaglen Trawsnewid Trefi, gan gynnwys dyfarnu grantiau i drydydd parti
  3. ail-drafod a bod yn rhan o unrhyw gytundebau newydd gyda chynghorau eraill Gogledd Cymru fel bo'r angen i wneud cais am gyllid o'r rhaglen Trawsnewid Trefi, neu i dderbyn cyllid o'r fath

4. cytuno ar unrhyw newidiadau/diweddariadau a wneir i Gynllun Adfywio Rhanbarthol Gogledd Cymru

4. Manylion am yr adroddiad

4.1 Cefndir

- 4.1.1 Lansiodd Llywodraeth Cymru y rhaglen Buddsoddiad Adfywio wedi'i Dargedu er mwyn darparu cyllid ar gyfer prosiectau adfywio wedi'u targedu ledled Cymru o fis Ebrill 2018 ymlaen. Estynnwyd gwahoddiad gan Lywodraeth Cymru i bob un o'r pedair partneriaeth datblygu economaidd ranbarthol i ddatblygu cynlluniau hirdymor ar gyfer llywio'r rhaglen yn eu rhanbarth.
- 4.1.2 Ar lefel ranbarthol, sefydlwyd Grŵp Swyddogion Adfywio Rhanbarthol i gyfarfod yn fisol, er mwyn goruchwylio prosiectau sydd ar y gweill, a chymeradwyo prosiectau strategol (uwch na £250,000 yn eu gwerth) a fyddai'n mynd gerbron panel Llywodraeth Cymru i gael eu cymeradwyo a monitro gwariant y prosiectau ranbarthol. O ran y ddau gynllun 'thematic': Adnewyddu Tai ac Adeiladau Pwysig (prosiectau a oedd wedi'u capio ar £250,000) – roeddent yn cael eu gweinyddu a'u monitro gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam a byddai'r prosiectau'n cael eu cymeradwyo ar sail ranbarthol.
- 4.1.3 Cafodd Cynllun Adfywio Rhanbarthol ei ddatblygu ar gyfer Gogledd Cymru a chytunodd y rhanbarth arno - roedd yn gosod gweledigaeth ac amcanion ar gyfer adfywio hyd at 2035, gan roi crynodeb bras o'r blaenoriaethau er mwyn llywio'r gwaith ar gyfer datblygu rhaglenni gwaith yn y dyfodol. Roedd hyn yn sicrhau bod y broses adfywio yn cyd-fynd â'r broses ar gyfer twf economaidd a'u bod yn dilyn yr un amserlen.
- 4.1.4 Gosodwyd deuddeg tref yn ardaloedd i'w blaenoriaethu ar gyfer ymyraethau adfywio trefol yng Ngogledd Cymru. Dewiswyd y trefi hyn drwy ddefnyddio system rancio Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru ar gyfer lefelau amddifadedd cyffredinol yn seiliedig ar bresenoldeb Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is sydd ymhlith y deg y cant o ardaloedd sydd â'r amddifadedd mwyaf yng Nghymru. Y ddwy dref a gafodd eu blaenoriaethu yn Sir Ddinbych oedd Dinbych a Rhyl. Cafodd y rhain eu rancio yn ôl y boblogaeth a oedd yn byw yn yr Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is sydd â'r amddifadedd mwyaf.

4.1.5 Mae cyfanswm o tua **£16,630,000** wedi cael ei neilltuo ar gyfer prosiectau yng Ngogledd Cymru o gyllid Buddsoddiad Adfywio wedi'i Dargedu dros y tair blynedd. O'r swm hwnnw, mae **£4,150,660** wedi cael ei neilltuo ar gyfer prosiectau Cyngor Sir Ddinbych (gweler atodiad 1 am fanylion).

4.1.6 Yn wreiddiol, y bwriad oedd gweithredu'r rhaglen Buddsoddiad Adfywio wedi'i Dargedu am dair blynedd, tan 31 Mawrth 2021, ond cafwyd cadarnhad y bydd nawr yn parhau am o leiaf dwy flynedd ariannol arall, o 1 Ebrill 2021 tan 31 Mawrth 2023. Mae rhai newidiadau bychain, fodd bynnag (wedi'u hamlinellu yn 4.2) gan gynnwys newid yr enw i raglen TT.

4.2 Y Rhaglen Trawsnewid Trefi ar gyfer Gogledd Cymru, 2021-2023

4.2.1 Mae Llywodraeth Cymru wedi cadarnhau dwy flynedd arall o gyllid, ond mae'n bosibl y caiff ei ymestyn y tu hwnt i'r cyfnod hwn. Mae £7.92m o gyllid TT gan Lywodraeth Cymru wedi cael ei neilltuo ar gyfer Gogledd Cymru yn 2021-22.

4.2.2 Mae'r rhanbarth wedi cytuno y bydd 'hyd at' hanner y swm hwnnw yn cael ei ddefnyddio ar gyfer y cynllun newydd 'Trawsnewid Trefi – Cynllun Thematig Gwneud Lleuedd' yn ystod 2021-22, gyda gweddill y cyllid hwnnw yn cael ei roi i'r naill ochr ar gyfer prosiectau Strategol. Ni wyddom eto beth yw'r swm sydd wedi'i neilltuo ar gyfer 2022-23 ond disgwylir iddo fod yn gymharol debyg.

4.2.3 Bydd rhai o brosiectau strategol Cyngor Sir Ddinbych sydd eisoes wedi eu cymeradwyo yn parhau i gael eu rhoi ar waith yn y ddwy flwyddyn ariannol hyn, yn ogystal â'r prosiect a gafodd ei gymeradwyo'n ddiweddar, sef cam cyntaf datblygiad Marchnad y Frenhines, gyda chyllid wedi ei gadarnhau ar gyfer 2021-22 a 2022-23.

4.2.4 O ran Trawsnewid Trefi – Cynllun Thematig Gwneud Lleuedd, mae hwn yn cael ei weinyddu gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam, a arferai weinyddu'r Cynlluniau Thematig Adnewyddu Tai ac Adeiladau Pwysig. Mae'r cynllun thematig hwn yn wahanol i'r cynlluniau thematig blaenorol eraill, gan ei fod yn cynnig amrywiaeth mwy cyfannol o weithgareddau (gweler atodiad 2 ar gyfer drafft diweddaraf Llywodraeth Cymru.) a gellir ei ddefnyddio ar gyfer canol trefi eraill, yn ogystal â Dinbych a Rhyl.

4.2.5 Fel y gwelwyd yn y gorffennol, bydd cyllid strategol a thematig yn dal i fod ar gael ar gyfer buddsoddiad cyfalaf ym maes tai ac adfywio, gyda phwyslais amlwg ar greu swyddi, adfywio trefol a thai.

4.3 Strategaeth Adfywio Rhanbarthol Gogledd Cymru wedi ei diweddarau

4.3.1 Bydd diweddariad yn gael ei gynnal ar Gynllun Adfywio Rhanbarthol Gogledd Cymru yn ystod 2021, ac mae pob un o Awdurdodau Lleol Gogledd Cymru wedi derbyn £5,000 o gyllid refeniw Trawsnewid Trefi gan Lywodraeth Cymru i dalu am hyn. Mae Cyngor Sir y Fflint yn arwain ar gomisiynu'r gwaith, a bydd cytundeb yn ei le i ymgymryd â'r gwaith cyn diwedd mis Mawrth 2021.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1 Yn ogystal â chefnogi blaenoriaethau sy'n ymwneud ag adfywio Rhyl, bydd y rhaglen TT yn parhau i gyfrannu at flaenoriaethau corfforaethol 2017-2022 drwy:

- Ddatblygu tai newydd ynghanol y dref sydd wedi'u targedu at bobl ifanc
- Defnyddio hen ofod nad yw'n cael ei ddefnyddio mwyach at ddibenion masnachol a phreswyl
- Creu canol tref deniadol sy'n cefnogi ffyniant economaidd
- Gwella'r cysylltiad rhwng preswylwyr a chanol eu tref, siopau, gwasanaethau a chyfleoedd gwaith
- Datblygu canol trefi yn fannau lle bydd pobl ifanc eisiau byw a gweithio ynddynt
- Galluogi pobl leol i gynllunio a siapio dyfodol canol eu tref

6. Faint fydd yn ei gostio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Mae'r rhaglen TT yn dal i fod angen arian cyfatebol o 30% ar gyfer prosiectau. Mae pob cyngor yn gyfrifol am sicrhau arian cyfatebol ar gyfer eu prosiectau eu hunain ac er mwyn eu galluogi i sicrhau adnoddau o'r prosiectau thematig rhanbarthol.

6.2 Gall yr arian cyfatebol ar gyfer prosiectau sydd ar y gweill a phrosiectau newydd ddod o amryw o ffynonellau cyhoeddus / preifat a bydd yn cael ei ystyried drwy weithdrefnau arferol y Cyngor, gan gynnwys y Tîm Gweithredol Corfforaethol, y Grŵp Buddsoddi Strategol a'r Cabinet. Mae'n bwysig nodi yma fod yr arian cyfatebol wedi cael ei sicrhau

ar gyfer cam cyntaf datblygiad Marchnad y Frenhines, sef prosiect adfywio pwysicaf Cyngor Sir Ddinbych ar gyfer Canol Tref Rhyl, yn ogystal â'r prosiectau eraill sy'n cael eu rhoi ar waith ar hyn o bryd.

- 6.3 Mae cynigion am brosiectau wedi parhau i gael eu datblygu, a byddant yn parhau i wneud hynny, mewn cydweithrediad â swyddogion o sawl maes gwasanaeth. Yn benodol, mae'r cynigion yn cyfrannu'n gadarnhaol at gyflwyno Cynlluniau Gwasanaeth ar gyfer Cyfleusterau, Asedau a Thai, a Chynllunio a Gwarchod y Cyhoedd. Efallai y bydd cynnydd yn llwyth gwaith adran y Gyfraith, Adnoddau Dynol a'r Gwasanaethau Democrataidd o ran y gwaith cyfreithiol a chaffael ar gynlluniau ailddatblygu eiddo.
- 6.4 Nod y gwaith hirdymor o adfywio cymunedau o amddifadedd yn Sir Ddinbych yw gwella lles cymunedol a bydd yn lleihau'r galw am nifer o wasanaethau cyhoeddus.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

- 7.1 Cynhaliwyd Asesiad o Effaith ar Les yn wreiddiol, ac mae'n dal i fod yn berthnasol ar gyfer y rhaglen gyllid sy'n cael ei hymestyn. Cynhaliwyd yr Asesiad gyda mewnbwn gan swyddogion ar draws nifer o ddisgyblaethau a chafwyd sgôr o 3 seren allan o 4. Ar y cyfan, roedd sicrhau buddsoddiad adfywio i ardal sy'n dioddef o amddifadedd lluosog yn cael ei ystyried yn gam cadarnhaol.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gydag Archwilio ac eraill?

- 8.1 Trafodaethau gydag amryw o Swyddogion y Cyngor a gwaith datblygu cydweithredol gyda Llywodraeth Cymru / swyddogion ar draws y rhanbarth ar y Cynllun Adfywio Rhanbarthol.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

- 9.1 Croesewir y cyfle i sicrhau cyllid allanol i gefnogi ardaloedd blaenoriaeth. Bydd rhaid ystyried yn ofalus sut gellir sicrhau elfennau o arian cyfatebol y cyngor ac a welir goblygiadau i'r refeniw yn sgîl unrhyw brosiectau newydd. Bydd prosiectau'n mynd drwy'r prosesau craffu a chymeradwyo mewnol arferol, gan gynnwys cyflwyno cynlluniau cyfalaf i'r Grŵp Buddsoddi Strategol.

10. Pa risgiau sy'n bodoli ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

- 10.1 Nid oes digon o amser staff / arbenigedd / arian ar gael i ddatblygu a rhoi'r prosiectau arfaethedig ar waith. Byddai'n fuddiol nodi'r bwlch yn yr adnoddau ac ailddyrannu amser staff / adnoddau ariannol yn gynnar er mwyn helpu'r gwaith datblygu / cyflwyno.
- 10.2 Gallai un o Gyngorau Gogledd Cymru beidio â chymeradwyo'r cynigion Trawsnewid Trefi i'w cyflwyno i Lywodraeth Cymru. Os bydd hyn yn digwydd, mae'n debygol y collir y dyraniad grant Trawsnewid Trefi 2021-22 o'r rhanbarth gan na fydd digon o amser i wneud cais a chyflwyno'r gwaith o fewn y flwyddyn ariannol hon. Mae hyn wedi cael ei liniaru hyd yma, drwy gydweithio'n agos ond mae rhywfaint o risg y gellid cael anawsterau gwleidyddol mewn rhai cyngorau.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

- 11.1 Adran 2, Deddf Llywodraeth Leol 2000. Y pŵer i ymgymryd â gweithgareddau er mwyn hyrwyddo lles cymdeithasol, economaidd neu amgylcheddol yr ardal.